

Perashat Shofetim 5783

Velas: 6:44 pm

Fin Shabat 1: 7:36 pm - R”T: 8:10 pm

Fin Shabat 2: 7:47 pm - R”T: 8:15 pm

מעשה המשפט

Marcos y Lety Amiga

Maasé Bet Din

Rab Joshua M. Hilu

חבר בה"ד אמת ומשפט

Maasé Sheaya

Mi empleado dañó, ¿quién paga?

Todo a la medida

Caso: Isaac se mudó de casa y contrató una mudanza para llevar su ropa y algunos muebles a su nueva casa. Los muchachos de la mudanza, en lo que subían los muebles pesados hicieron daños en las escaleras del edificio. El administrador del edificio se acercó con Isaac para notificarle de los daños y exigiendo que los pague a la brevedad. Isaac se excusa que él no fue el que hizo el daño sino los de la mudanza y él no es responsable por lo que ellos hacen.

Un día a la mitad de estas vacaciones me tocó ir de compras con algunos de mis hijos.

Pregunta: ¿Quién tiene que pagar los daños? ¿Isaac puede excusarse y no pagar los daños que ocasionó al traer la mudanza al edificio?

Entramos en la zapatería en la que atendía un amable vendedor, pero probablemente estaba un poco aburrido, él inició una cálida conversación conmigo, y me pareció apropiado compartir con él una pregunta que me hicieron en la tarde del último Tisha B' Av. .

Respuesta: La Guemará (ב"ק פ"ה:) menciona que una persona que contrató a alguien para destruir una pared y el empleado dañó a un tercero al romper las piedras de la pared, el empleado está obligado a pagar los daños.

De acuerdo con la costumbre del Gaon de Vilna en Yom Kipur y Tisha B'Av, no decimos la Berajá de "Sheasá lí kol Tzorkí", en la cual agradecemos por darnos todas nuestras necesidades, refiriéndonos principalmente al calzado, por eso se omite en esos días los cuales no está permitido el uso de calzado. Lo que me llevó a tratar de examinar por qué hay una Berajá especial en los zapatos más que en las otras ropas o cosas que usamos, y es precisamente en los zapatos que bendecimos 'quien ha satisfecho todas mis necesidades', y estando frente a un vendedor de zapatos le pregunté que opinaba al respecto.

Los Rishonim aclaran que solo el empleado tiene que pagar pero el dueño de la pared que lo contrató está exento de pagar, y también aclaran que este Din es únicamente cuando contrató a alguien para que haga el trabajo y eso se llama *Kablan*, pero en el caso de un *Sejir Yom*, que contrató un trabajador por todo un día y parte de su trabajo fue también destruir la pared, en ese caso el Din es diferente, y encontramos 3 opiniones distintas.

Él me dio una respuesta que me sorprendió mucho con una intuición moral muy fuerte.

1. Rabenu Yehonatan (שם בט"מ"ק פ"ה) y el Mehiri sostienen que ya que el dueño no se encuentra cuando el *Kablan* hace el trabajo, sino que el únicamente lo contrata y el *Kablan* lo hace según como vaya pudiendo, el dueño no es responsable por lo que dañó el *Kablan*, a diferencia de un *Sejir Yom* que normalmente el dueño está con él al momento del trabajo tienen que pagar entre los dos el daño, ע"ע באילת השחר שצידד שהיובו של שכיר יום הוא מדין ממונו המזיק, אך צ"ע כי חיובו של השכיר שהזיק הוא (מדין אדם המזיק).

El zapato es la única prenda de vestir que tiene una gran importancia para su aprendizaje. Una camisa, un traje o cualquier otra cosa no importa tanto si usas una talla que es demasiado grande o demasiado pequeña. Es tolerable y ni siquiera siempre se nota. Por otro lado, los zapatos deben ser del tamaño exacto. Si el zapato es un poco pequeño, aprieta, y si es incluso una talla más grande, se 'escapa' del pie y es imposible caminar con él. ¡Los zapatos son algo que solo compras en el tamaño exacto! Aquí viene la distinción maravillosa... es precisamente en el zapato que bendecimos a 'quien ha satisfecho todas mis necesidades'. ¡Quiero decir, ya sabes, querido judío! Así como el zapato en tu pie es exactamente del tamaño correcto, también lo son todas tus necesidades: ¡las que el soberano del mundo organiza para ti, están cosidas exactamente a tu tamaño! No hay experiencia que sea demasiado grande para ti ni situación que sea demasiado pequeña para ti.

2. El Ra"m Misarkasta (שם בשט"מ"ק) menciona una opinión que el *Sejir Yom* está exento del todo de pagar y el único responsable es el dueño.

3. El Ra"m Misarkasta opina él mismo que el único responsable es el *Sejir Yom* ya que es considerado durante su trabajo como un *Shomer* y está obligado a pagar todo el solo.

El Mishpeté Hatorá dictaminó (ה"א ע"מ סה' - ד"ה) que tanto el trabajador como el dueño tienen que pagar como la opinión del Mehiri, pero según lo mencionado ya que hay opiniones que exentan del todo al dueño como el Ra"m Misarkasta debemos aplicar el Din de Hamotzi Mejaberó Alab Hareayá y el dueño está exento de pagar, y así encontramos en el Shut Minjat Asher.

Sin embargo, el Minjat Asher opina que ya que normalmente la política en los edificios es que el dueño del departamento es responsable de todo lo que sus empleados hagan, y así también es la regla normal en el país, también aplica el Diná Demaljutá. Por lo tanto, el dueño está obligado a responder ante la administración del edificio por los daños que ocasionaron sus empleados.

Halaja Lemaasé

1. Según la costumbre Sefardí a partir del 2 de Elul empezamos a decir Selijot y terminamos en la víspera de Yom Kipur.

ע"מ ג"א תקס"ה ס"ק ה' (, וכתב באג"מ או"ח ב, קה, שהוא מנהג קדום).

Las Selijot se dicen únicamente de domingo a viernes, en Shabat no se acostumbra a decir Selijot, ya que tanto en Shabat como Rosh Jodesh no se dice Tajanun y Viduy

De preferencia hay que decir Selijot antes del amanecer, ya que es Et Ratzón (ש"י תקפ"א א').

Por lo tanto este año por ser que 2 de Elul es Shabat, comenzamos el domingo (20/agosto/2022) a decir los Selijot (ע"מ משנ"ב תקפ"א א').

3. En caso que no pudo decir Selijot en cualquiera de esos tiempos puede decirlo durante el día ya sea en la mañana o en la tarde antes de Minjá, (ע"מ ירו"ד ה"א ס"י מ"ו).

2. El horario para comenzar a decir Selijot es a partir de Jatzot (media noche) 12:40am

Sin embargo, si ya anocheció tendrá que esperar hasta después de Jatzot para comenzar a decir Selijot, ya que de noche no se dice Selijot (מג"א שם).

Cada situación en la que te encuentras está diseñada exactamente para ti, de lo contrario no la habrías alcanzado.

Todo esto lo vi en la misma zapatería. Cuando salí de allí pensé en el espíritu de aquellos días. Cada situación en la que nos encontramos, ya sea la bendita rutina o la abrasiva, ya sean las pruebas y situaciones de entre tiempos o similares, todo está hecho a la medida y es preciso para lo que tú o yo tenemos que pasar. No hay nada que no esté específicamente destinado a nosotros.

בענין גילוי משקין

מבואר בגמ' ע"ז דף ל' ע"ב שמשקים שנתגלו יש בהם משום סכנה שמא שטה מתן נחשוטיל בהן ארס והמשקים שחששו לזה הם מים יין חלב דבש ושום כתוש (ולגבי ציר יש מח' ראשונים דעת הרי"ף ר"א"ש ורמב"ם שגם בזה יש חשש גילוי ואילו דעת הטור שאין בזה משום גילוי עיין בזה באורך בב"י).

במה הוא השיעור של זמן שיהיה מגולה כדי שיהיה בהם משום גילוי

בחולין דף י' וכמה מקום קרוב כדי שיצא מתחת אוזן הכלי וישתה ופריך ישתה הא קא חזי ליה אלא ישתה ויחזור לחורו ע"ש הדיינו חיישנן שמא הנחש יצא מחורו שדר שם בארץ והיה טמון באוזן הכלי ומיד כשנתגלה הכלי שטה ממנו וחזרה לחור שלה בארץ אבל אי לא שטה אלא כדי שיצא וישתה לית לן בה דאם איתא דהיה התם הוה קא חזי ליה שכשבא לשתות בודאי בודק היטב ברואה בכל צדדים אבל אם לא שטה כדי חזרה חיישנן שמא חזרה והא דלא חזי ליה מתחילה כי הוה מאחורי הכלי היינו משום דמריש בשעת הנחת הכלי אינו בודק ברואה בכל צדדים (פרישה) והתוס' שם כתבו שהירושלמי תירץ את קושיית הגמ' באופן אחר שהיינו על מה ששאלה הגמ' שאם השיעור הוא כדי שישתה א"כ הא קא חזי ליה ולמה אסור ותירץ שם בירושלמי שהיא קטנה כחוט השערה ושפיפון שמו ע"ש וא"כ רואים שלדעת הירושלמי השיעור הוא פחות מהשיעור של הבבלי כי לירושלמי אם יש זמן שיצא מהחור וישתה כבר אסור ולדעת הבבלי בעינן כדי שיצא שישתה ויחזור לחורו. מ"מ המח' הזאת היא בדבר מועט מאד וגם נראה שהשיעור הוא מועט מאד אפי' לשיטת הבבלי ולא ראיתי בפוסקים שהזכירו כמה הוא השיעור אבל עכ"פ נראה שהוא כמה שניות כמו חצי דקה או משהו קרוב לזה.

מבואר בגמ' ע"ז דף ל' ע"א דכל זמן שנתגלו המשקין בין ביום ובין בלילה יש בהם משום גילוי [1] (וכך פסק ברמב"ם פ"יא מהל' רועה ה"א) ועוד מבואר שם בגמ' דיש אימה לנחש מבני אדם ערים היושבים בצד המשקים המגולים שהרי רק כשהאדם ישן דנה הגמ' האם גם אימת ישן עליהן או לא והמסקנה שאין אימת יושן עליהן אמנם מזה מוכח שאימת אדם ער כן יש עליהן ועיין בפר"ח שכתב שכשיושב לצידן אפילו אם אין פניו לצד המשקים מותרת דמ"מ אימת חי עליהן. עוד הביא הפר"ח את הירושלמי במכילתין ה"ג דביוצא ונכנס סגי כדי להתיר אמנם כתב שלא א"כ הכי כי הירושלמי אוזל לשיטתו אבל הבבלי חולק עליו הדיינו שהירושלמי שאל כמה הוא הזמן של גילוי ואמר כדי שיצא מהחור וישתה ושאלו שא"כ הוא רואה אותו ולמה אסור ועל זה תירץ שמין קטן הוא ושפיפון שמו. רואים שהירושלמי חושש לא רק לנחשים אלא גם לשפיפון ובשפיפון נאמר שהזמן הוא מועט מאד כדי שיצא מהחור וישתה אבל לגבי נחש לא מבואר כמה הוא הזמן ומה שותתו יוצא ונכנס זה היה במקום שאין שפיפונים אלא רק נחשים

ומוכח מזה שהשיעור שישתה הנחש הוא שיעור גדול עד שאפ' יוצא ונכנס מועיל אבל הבבלי כששאל כמה הוא הזמן של גילוי תירץ שהוא כדי שיצא הנחש מהחור וישתה ויחזור לחורו ולא אמר כלום לגבי שפיפון ורואים מזה שלא חשש הבבלי לשפיפון אלא לנחש וע"ז אמר שהשיעור הוא מועט מאד ולכן לא מהני יוצא ונכנס ע"ש אמנם בציונים של החלקת בנימין ס"ק כו' הביא שהמאירי בדף ל' ע"א פסק את הדין של הירושלמי שיוצא ונכנס כן מהני וודאי שאם יש מח' בין הבבלי לירושלמי לא יפסוק כהירושלמי אלא ע"כ שהבין שאפ' לבבלי שהוא זמן מועט בכל זאת אפשר להתיר ביוצא ונכנס וע"ז שמפרש ליה בשכבר היה יוצא ונכנס כמה פעמים טרם שנתגלה המשקה ואח"כ נתגלה המשקה ויצא עוד פעם דבכה"ג הנחש ירא מגשת אליו והיה החולין הנ"ל מיירי בשיוצא עתה מתחילה ואז הנחש בא מיד שאינו ירא שיהחזור. ועוד נלענ"ד שממפרישה הבבלי שעשו מח' בין הבבלי לירושלמי האם השיעור הוא כדי שישתה ויחזור לחורו או רק שישתה מוכח שהבינו את הירושלמי לא כהפר"ח אלא שתמיד החשש הוא על נחש אלא ששמו של הנחש הוא שפיפון ולא שהם שני מינים שונים. וא"כ רואים שהירושלמי אפ' שסובר שהוא שיעור מועט מאד ואפ' פחות משיעור של הבבלי בכל זאת התיר יוצא ונכנס וא"כ כ"ש שלבבלי יהיה מותר וע"כ להסביר כמו שהסביר החלקת בנימין שמוזכר שכבר היה יוצא ונכנס כמה פעמים ודו"ק.

גילוי בזמן הזה

והנה הטור אחרי שכתב את כל הדינים האלו סיים שאינדא נהגו להקל אפילו בודאן (פי' ודאי מגולין) שאין הרחשים מצויים עתה. וכן דעת השו"ע שכתב "ועכשיו שאין נחשים מצויים בינינו מותר". בכנה"ג דייק מלשון הטור שמוכח שהאינדא נהגו להקל בכל המקומות מפני שאין הרחשים מצויין עתה כמו בזמן התלמוד. ושכן מוכח מלשון הרי"ו וכך הוא ג"כ לשון השו"ע. הדיינו שמוותר אפילו במקום שיש בו קצת נחשים כי עכ"פ אינם מצויים כ"כ כמו שהיה בזמן הגמ'. אמנם כתב שם הכנה"ג ששלשון הסמ"ג (עשין ע"ט) שכתב ועכשיו "באלו המלכות" אין אנו נזהרין מגילוי לפי שאין חמת וחזלי עפר מצוי כלל "באלו המלכות" מוכח להפך הדיינו שגם בזמן הזה תלוי במקומות שאם יש מקום שיש קצת נחשים או יש לאסור שם ואם הוא מקום שלא מצויים כלל נחשים או יש להתיר וכן מוכח ג"כ בסמ"ק (סי' רכ"ג) שכתב בשם רבינו יעקב "דאע"ג דאנו נהגים היתר במים מגולים ולא גורנין אטו מקומות שהנחשים מצויים היינו משום דלא שייך בהו טעם של איסור אלא משום נחשים הילכך כי שרית להו במקום שאין נחשים מצויים לא יבואו להתיר במקום שהם מצויים..." הרי מוכח שבמקומות שכן מצויים נחשים כן יש לאסור. וכך כתב ג"כ הב"ח אלא שהוא דייק לה מהטור מדכתב את כל הדינים של גילוי אע"פ שסיים שהאינדא נהגו להקל וע"כ הוא מפני שבדוכתא דשכיחי נחשים איתא לגזירה.

וכל זה הוא נ"מ כגון בעיר קוארנוקא או שאר עיר אחרת שיש בה הרבה שדה ריק ויש שם קצת נחשים שלפי הדיקו של הכנה"ג בטור ובשו"ע יהיה עדיין מותר מן הדין ואילו לדעת סמ"ג וסמ"ק והב"ח בעיירות האלו יהיה גילוי אסור מן הדין וע"ז למעשה.

והנה השל"ה בשער האותיות אות הקו"ף - קדושת האכילה (א) אות קמז' כתב וז"ל איסור משקין שנתגלו, כמה הפליגו רבותינו ז"ל באיסורן, במשנה ובגמרא, וכמה וכמה דינים, כמבואר הכל בטור יורה דעה ובבית יוסף יוסף סימן קי"ו, והחמירו בספינק יותר מבספק איסורין. ואיתא בגמרא (עבודה זרה ל א) שזמאל לא שתי מיא מבי ארמלתא, דלית לה אימתא דבעלה, ולא האמין לה, וחשש אולי יצא מגולין. ובאמת שכתב הטור (זו"ד סי' קט"ו) והאינדא נהגו להקל אפילו בודאי מגולין, שאין הרחשים מצויין עתה וכו', והוא מדברי תוספות בפרק אין [עומדין] [מעמידין] (עבודה זרה לה א ד"ה חדא), מכל מקום שומר נפשו ירחק מהם, וקדוש יאמר לו. והנהגין להקל, עליהם נאמר "שמר פתאים ה", כיון דדשו ביה רבים. אבל המנהג הזה הוא בשגעון ינהג, ותדע, דאי לא תימא הכי, שמעלה גדולה הוא השומר עצמו, ועושה ככל הדינים המבוארים במשנה ותלמוד בזה, למה הטור כתבן לכל הדינים אחד מהם לא נותר, אלא כדפרישית עכ"ל. ולא מבואר טעם הדבר למה יש להתמיר האם מפני שהוא גזירה ואע"פ שבטל הטעם הגזירה לא בטלה או האם ע"פ הסוד או אם משום קדושה גרידא אבל מ"מ נראה מדבריו שהוא מעלה גדולה לשמור את עצמו מזה ולא מצד הדין.

ובמעשה רב אות צה' כתב שגילוי אסור אף שאין נחשים מצויין בינינו ושהוא ז"ל היה נזהר מאד מאד בדבר. ולכאורה קצת קשה שהרי הגר"א בביאורו לשו"ע הסביר בטוב טעם ודעת למה לא אמרינן כאן שאע"פ שבטל הטעם הגזירה לא בטלה וכנראה שצ"ל ששם רק מסביר את שיטת השו"ע אבל ליה לא סבירא ליה.

וסיבת הדבר למה אסר את הגילוי אפ' בזמן הזה עיין שם בנוסחת תוס' מעשה רב שהגר"א היה אומר שכל מה שאסרו חז"ל או תנינן איזה תקנה מפני איזה טעם אף שבטל הטעם הגילוי לנו תקנתה באיסורם במקומם עומדת כי הם לא גילו אלא אחד מכמה וכמה טעמים הכמוסים עמהם וע"כ אסור לעבור על דברי החכמים אף שבטל הטעם הגילוי לנו ע"כ. ונראה כונתו שהגר"א סובר שמן הדין הגילוי אסור [2] אפ' בזמנינו כי חז"ל כשגזרו על דבר היה להם הרבה טעמים חלק מהם ע"פ הנגלה וחלק מהם ע"פ הנסתר ורק גילו לנו את הטעם הנגלה שהוא שווה לכל נפש להבינו ולא רצו לגלות את שאר הטעמים כי בינכה אין נ"מ שהרי ממילא היו מקיימים את הגזירה מחמת הטעם הגלוי אלא שהבעיה הוא כאשר בטל טעם הנגלה שאז היה מקום לאנשים לטעות ולומר שכבר בטלה הגזירה ועל זה בא הגר"א ואמר שעדיין הגזירה במקומה ובאיסורה עומדת מחמת שאר הטעמים הכמוסים ביד חז"ל שלא גילו לנו [3].

[1] בנדה י' כתוב שהשוטה משקין מוזגין דמו בראשו אמנם במס' דרך ארץ פ' י"א תנינא השוטה משקה מוזגין ומשקים מגולים שלנה עליהם הלילה דמו בראשו ע"כ הנה גרס שגם השוטה מים מגולים שעבר עליהם הלילה דמו בראשו ולכאורה קשה שהרי משקין מגולין אסורים אפילו היו מגולים שעה אחת גם ביום ולא דווקא כל הלילה ותירץ בספר תוס' ירושלים דע"כ מיירי במשקין שאין בהם משום גילוי כגון ציר ומוריים כמ"ש בחולין מ"ט אבל אם היו מגולין כל הלילה אסורים משום סכנה ולפ"ו יוצא דבר חדש שלא ראינו עד כה והוא שיש עוד ענין חוץ ממה שכתוב כאן בקט"ו לענין גילוי וכנראה שעל זה תלמו מה שמורגל בפי כל שמים מגולים שעבר עליהם הלילה אין לשתותן שלכאורה זה דבר שאין לו סמוכין שהרי אם זה מחמת האי ארס של נחש אז גם במים מגולים ביום ואם ביום לא חוששים כי סומכים על השו"ע שכיום אין נחשים א"כ גם בלילה מותר ואם זה משום האי גמ' נדה הוא רק במשקין מוזגין שעבר עליהם הלילה בכלי מתכת והוא אפ' במשקין מוזגין מכוסים וא"כ לא מובן על מה תלו האיסור רק במגולים בלילה אבל לפי התוס' ירושלים אתי שפיר שהוא ענין אחר והוא סכנה סגולית שהוא רק במגולין שעבר עליהם הלילה. אולם בספר עלי תמר ברכות פ"ז דחה את דברי התוס' ירושלים וכתב שהוא דוחק גדול ולמד אחרת את המסכת דרך ארץ ושיש שם טעות סופר וז"ל: ולפענ"ד פשוט שכצ"ל "השוטה משקה מוזגין שלנה עליהם הלילה, ומשקים מגולים דמו בראשו" ונראה שהמלות ומשקין מגולין נשמטו מהנוסח שבפנים ונשלמו בגילויין ושוב הכניסו מעתיק שני שלא במקומן. ולפי זה אין באמת שום ענין דווקא על מים מגולין בלילה ורק יש לזוהר במה שכתב הכה"ח כאן באות ט' שיש לכסות המאכלים בלילה כדי שלא יפלו עליהם נמלים או זבובים או רחשים אחרים ויתעברו בתבשיל ועוד כתב שאפ' ביום יש לכסות התבשילים כשיש חשש כזה ולא דווקא תבשיל אלא כל דבר שיש לחוש שיתדבק בו יתושים וכדומה צריך לכסותם ע"ש אולם זה פשוט שלפי טעם זה אם רואה במים שהם צלולים שלא נפל בהם שום דבר אז אין כל חשש.

[2] ואין כונתו שפ"ה הדין מותר ורק ע"פ הסוד יש לאסור כך נלענ"ו. אבל לפ"ז הוא דוחק למה באמת בביאור הגר"א השמיט שיטתו והרי הוא נ"מ להלכה ואם נאמר שכונתו שרק ע"פ הסוד אסור אבל מן הדין מותר אתי שפיר ששם השמיט את החומרה ורק אמרה אותה לתלמידיו.

[3] ועיין שם בהגות מעלות הסולם ששמע שו"ה פנחס מ"מ דפלאצק היה משרת את הגאון זמן מה והיה צווי חזק עליו שיוהר מן הגילוי והיה מביא לו תמיד מים לשתות מן החדש מן הפלאמפ שמחצר בהכ"ס בוילנא ורק פעם אחת בלילה היה עת גשמים ורוח סערה נתעצל ללכת ומילא מים מחבית מגולה והביא לו ולמחר אחר תפילת שחרית הוכיחו רבינו ז"ל על פניו מדוע נתן לו מים מגולים ולמען הראות גודל ענין הגילוי אף בזה"ו ושלא יקל הדבר בעיניו על ימים הבאים סיפר לו רבינו ז"ל כי היה תמונה א' מבלבלו כל תפילת שחרית דנא שעי' שתיית המים מגולים גרם לו זה.

 <p>DINÉ TORÁ Comuníquese al cel. (+52) 55 3214 4312</p>	<p>SERVICIOS Contrato de renta, venta, preventiva, inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská otros.</p>	<p>ASESORÍA Consultas telefónicas, citas, preguntas.</p>	<p>CONTÁCTANOS Cel. (+52) 55 3214 4312 Email: Betdinemetumishpat@gmail.com Dirección: Horacio 1220 PA, Polanco, CDMX</p>
Para recibir el Alón escribenos a: alonmaaschamishpat@gmail.com o descárgalo en https://www.dirshu.co.il/category/מעשה-המשפט			